

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН 2024 Тетерівської громади

Проект USAID «Підвищення ефективності роботи і підзвітності
органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА»)

Шановні мешканці Тетерівської ТГ, сільська рада спільно з експертами Громадського Партнерства "За прозорі місцеві бюджети!" розробила макет «Бюджету для громадян», що стало можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через HOVERLA / проєкт USAID в Україні. Цей документ покликаний у доступній формі розповісти, звідки у бюджеті нашої громади з'являються кошти і куди вони витрачаються. Наразі дуже важливо, щоб кожен житель нашої громади, від наймолодшого до найстаршого, знав та розумів процес формування бюджету, його дохідну та видаткову частину. Прозорість бюджетного процесу - це запорука ефективної комунікації між владою та громадою. Сподіваємося, що бюджет громади, викладений простою мовою, стане запорукою для налагодження суспільного діалогу щодо напрямів подальшої розбудови нашої громади.

Голова Тетерівської сільської ради
Валентина Францівна Ільницька

Що таке бюджет для громадян?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови інформація про бюджет територіальної громади (місцевий бюджет). Бюджет для громадян доповнюється візуалізацією, щоб полегшити розуміння фінансових показників та даних.

Основна мета бюджету для громадян – зробити складну, специфічну та технічну інформацію про місцевий бюджет доступною для розуміння широким колом осіб.

Бюджет для громадян допомагає кожному жителю територіальної громади зрозуміти бюджет своєї громади, побачити своє місце в бюджетному процесі, усвідомити, що бюджет територіальної громади формується з коштів платників податків, а самі кошти в бюджеті не з'являються нізвідки та не витрачаються керівництвом громади та депутатами місцевої ради на власний розсуд.

Водночас бюджет для громадян допомагає побачити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету територіальної громади.

Бюджетна термінологія

Місцевий бюджет або бюджет територіальної громади – фінансовий план територіальної громади, в якому визначаються джерела і прогностичні показники надходжень коштів та на що саме вони витрачатимуться. Бюджет територіальної громади формується та витрачається відповідно до процедур, вимог, правил, визначених Бюджетним кодексом України. А це означає, що законом чітко визначено, яким чином і за рахунок чого формується місцевий бюджет, а також на що саме і як можуть витратитися кошти місцевого бюджету. Бюджет територіальної громади затверджується щорічно місцевою радою на відповідній сесії. Також місцева рада може вносити у разі потреби зміни до бюджету територіальної громади.

Бюджетні кошти – це належні відповідно до законодавства надходження і витрати місцевого бюджету.

Доходи бюджету – це надходження до бюджету. В територіальній громаді справляються податки і збори, частина яких надходить до бюджету. Також можуть бути і неподаткові надходження, як-от кошти, отримані за рахунок оплати надання адміністративних послуг або зароблені бюджетними установами; кошти, які передаються до місцевого бюджету з державного бюджету або інших місцевих бюджетів (див. Трансферти).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним місцевим бюджетом. Видатки можуть бути поточні та капітальні. Поточні спрямовують на виплату заробітних плат, оплату комунальних послуг тощо, а капітальні – на будівництво, ремонт, придбання техніки й обладнання тощо.

Трансферти – кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету територіальної громади. Трансферти можуть бути у вигляді дотацій чи субвенцій.

Дотації – це своєрідна доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів, іншими словами, на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який отримує такі кошти.

Субвенції – кошти, які передаються з бюджету іншого рівня (державного, обласного, районного бюджету, бюджету іншої територіальної громади) до місцевого бюджету територіальної громади на певну мету. Ці кошти можна витратити лише за визначеним призначенням. Приклади субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з місцевого бюджету однієї територіальної громади іншій територіальній громаді на забезпечення надання соціальних послуг певній категорії громадян.

Загальний фонд – кошти, які витрачаються на надання послуг населенню (освітніх, медичних тощо). Наприклад, з нього фінансують виплату заробітної плати в комунальних закладах та установах, освіту (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культуру (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицину (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціальний захист, фізичну культуру і спорт (дитячо-юнацькі спортивні школи, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – кошти, які також спрямовуються на фінансування надання різного виду послуг в територіальній громаді, але з однією суттєвою відмінністю – джерела їх надходження чітко визначені, вони мають витратитися на конкретні цілі й за визначеними напрямками використання. До спеціального фонду, наприклад, зараховуються надходження від програм міжнародної технічної допомоги або власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого бюджету, інші власні надходження територіальної громади.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, втілення масштабних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

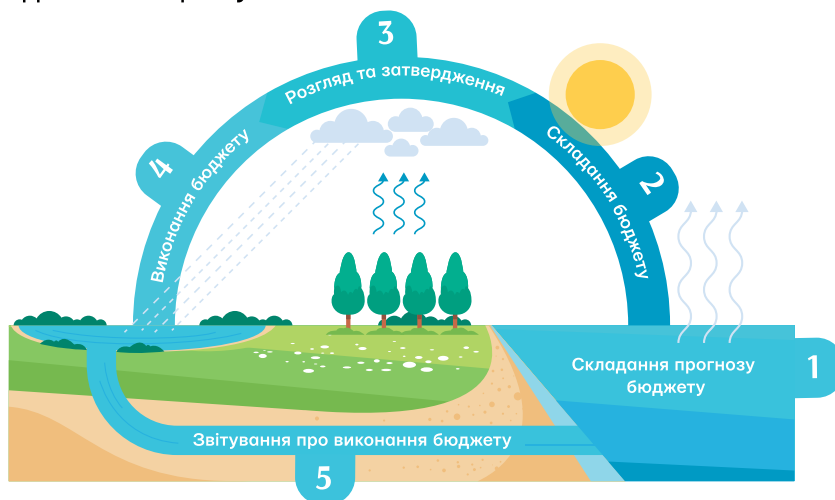
Громадський бюджет (бюджет участі) – демократичний процес, який надає можливість кожному жителю брати участь у розподілі коштів місцевого бюджету через створення проєктів для покращення міста та/або голосування за них. Тобто це спосіб визначення видатків частини міського бюджету за допомоги прямого волевиявлення членів територіальної громади. Мешканці міста самостійно пропонують та обирають, на що саме витратити частину коштів міського бюджету.

Публічні консультації з громадськістю – це двосторонній процес спілкування між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю, мета якого – включити громадян до обговорення бюджетної політики, яка впливатиме на їхнє життя.

Бюджетні слухання – це майданчик для запитань-відповідей, які стосуються видатків та надходжень місцевого бюджету.

Бюджетний цикл

Бюджет – це ключовий інструмент управління територіальною громадою, а також її розвитку відповідно до визначених пріоритетів та цілей. Діяльність органу місцевого самоврядування з одним бюджетом на один бюджетний період (один рік) охоплює час від формування місцевого бюджету до звітування про результати його виконання. Зазвичай ця діяльність триває довше одного календарного року (тобто довше, ніж сам бюджетний період). Така діяльність протягом визначеного часу становить бюджетний цикл, який можна поділити на 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і насамкінець звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарного року. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

1

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету розраховується на три роки – плановий (той, на який плануємо бюджет) і два наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні три роки, а також на які цілі витратитимуться гроші із зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради, до 1 вересня затверджується на виконкомі та передається на розгляд відповідній місцевій раді.

2

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

3

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше 25 грудня. Після прийняття, рішення і бюджет оприлюднюються на сайті ради.

4

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім цього, під час виконання бюджету може виникнути необхідність внесення змін до нього. Усі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради до затвердження на сесії ради. Також законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що передбачає затвердження квартальних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

5

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт проходить усю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім цього, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету має відбутися не пізніше 20 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Як можна впливати на бюджет своєї громади

Липень – вересень

У цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні три роки.

Як долучитися:

подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – листом, надісланим звичайною чи електронною поштою;

подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу (контакти дивіться в кінці цього документу). Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;

брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

Травень – жовтень

У цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитися:

подавати пропозиції до бюджету депутатам;

подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;

взяти участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

Листопад – 25 грудня

У цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час яких до бюджету можуть вноситися певні незначні зміни.

Як долучитися:

взяти участь у бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;

відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;

допомагати фінансистам у створенні бюджету для громадян;

сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

Січень – грудень

У цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитися:

подати проект на конкурс бюджету участі. Брати участь у кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;

ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;

відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій селищної ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

Січень – 20 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитися:

взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;

відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;

ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

На чому засновано бюджет нашої громади

Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Крім цього, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Наша громада тепер

Населення громади (на 01.01.2023):

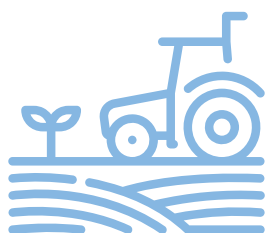

загальна
кількість:

10 370
осіб

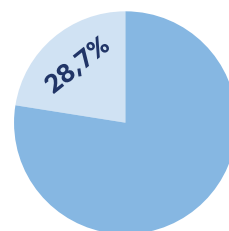
Промислові підприємства громади: ТОВ «Фабрика Класум», ПП «Нова компанія», ТОВ «Юнікам», ПМП «Граніт», ТОВ ТД «Комета», ТОВ «Тіопол», ПКП «Темп», ТОВ «Іскор», ТОВ ПК «Вимпел».

Галузі діяльності підприємств: Виробництво меблів; Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю; Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю.

Земля сільськогосподарського
призначення:

8 517,5
га

Стан доріг у громаді:

Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту: **66,7 км**

Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту: **30,0 км**

Заклади загальної середньої освіти громади: Тетерівський ліцей, Денишівський ліцей ім. В.Г. Бондарчука, Високопільський ліцей.

Дитячі садки громади: Тетерівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Берізка», Денишівський заклад дошкільної освіти «Сонечко», Високопільський заклад дошкільної освіти «Сонечко».

Лікарні громади: відсутні.

Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади: Тетерівська амбулаторія ЗПСМ, Денишівська амбулаторія ЗПСМ, Високопільська амбулаторія ЗПСМ, фельдшерсько-акушерський пункт с. Буки, фельдшерський пункт с. Нова Рудня, фельдшерський пункт с. Улянівка, фельдшерський пункт с. Корчак, фельдшерський пункт с. Перлявка, фельдшерський пункт с. Старошийка.

Найбільші платники податків – відділ освіти Тетерівської сільської ради, Філія Коростенське ЛГ ДСГП ЛІСИ УКРАЇНИ, ТОВ «Юнікам», КУ «Тетерівський дитячий будинок-інтернат», Денишівська спецшкола, Тетерівська сільська рада.

Якою ми хочемо бачити нашу громаду

Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 5-10 років є:

1

Інноваційна багатогалузева економіка

2

Згуртована спільнота з високою якістю життя

3

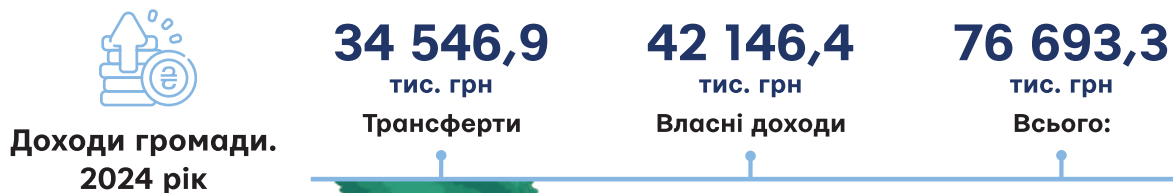
Привабливе довкілля та якісні послуги

Звідки в бюджеті гроші

Бюджет громади формується за рахунок двох основних джерел - це власні кошти (надходження від фізичних та юридичних осіб) та кошти, отримані з державного і місцевих бюджетів у вигляді субвенцій та дотацій. Власні кошти Тетерівської територіальної громади на 2024 рік становлять **42146,4 тис. грн** або **55%** від загальної суми всіх доходів. Одним з найвагоміших джерел наповнення бюджету Тетерівської сільської територіальної громади є податок на доходи фізичних осіб, який становить **46%** власних надходжень. Основними бюджетоутворюючими підприємствами, установами є відділ освіти Тетерівської сільської ради, філія Коростенське ЛГ ДСГП ЛІСИ УКРАЇНИ, КУ "Тетерівський дитячий будинок-інтернат», Денишівська спецшкола, Тетерівська сільська рада. Важливими джерелами власних надходжень також є місцеві податки та збори (**35%** власних надходжень), акцизний податок (**13%** власних надходжень). Державні кошти Тетерівської територіальної громади на 2024 рік спрямовуються на забезпечення надання освітніх послуг та інших функцій держави і становлять **34546,9 тис. грн** або **45%**, це освітня субвенція в сумі **28342,1 тис. грн**, базова дотація в сумі **5554,8 тис. грн** та інші субвенції в сумі **650 тис. грн**.

Доходи бюджету

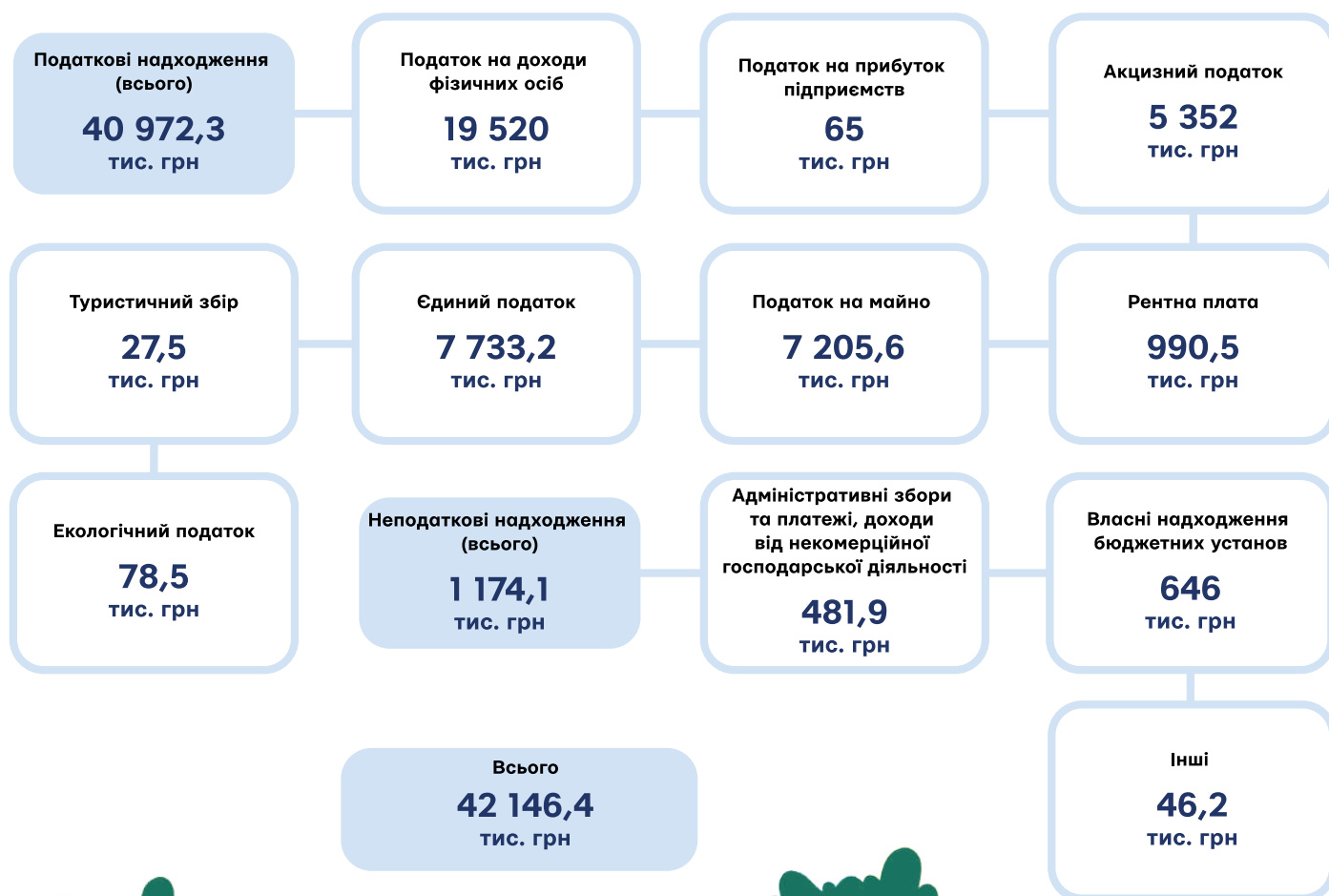

Гроші, які отримує громада від держави або інших громад

Трансферти

Базова дотація	5 168,5 тис. грн
Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації	386,3 тис. грн
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	28 342,1 тис. грн
Інші субвенції з місцевого бюджету	650 тис. грн
Всього:	34 546,9 тис. грн

Власні доходи громади

Бюджет громади був би більшим на **7980,4 тис. грн**, якби всі сумлінно ставилися до своїх фінансових зобов'язань та вчасно сплачували визначені платежі. Є перспектива збільшення дохідної частини бюджету у разі, якщо юридичні особи погасять свою заборгованість по оренді землі у зазначених сумах:

- ТОВ "ТРИПРСЬКИЙ МАЄТОК" (кар'єр з видобутку щебеню) - **4957,1 тис. грн**;
- ТОВ "ВИГНИЧ АГРО"(сільськогосподарське товариство) - **2344,9 тис. грн**;
- ТОВ "ДИВО-ГРАН" (гранкар'єр) - **545,0 тис. грн**.

Також суттєво зменшився показник ПДФО у порівнянні з 2023 роком - на **21,9 млн грн** через перереєстрацію найбільшого платника податків.

Куди йдуть гроші з бюджету

Гроші з бюджету насамперед йдуть на бюджетну сферу. Це заробітна плата педагогам, іншим працівникам, посадовцям, оплата комунальних послуг у закладах та установах, а також усіх інших структурах, де засновником є сільська рада, крім комунальних підприємств, які повинні утримувати себе самі. Коштом бюджету ремонтують садочки й школи, медзаклади, дороги та вулиці, закупають медикаменти. Також гроші потрібні для розвитку громади, а саме покращення інфраструктури.

Структура видатків загального фонду за галузевим принципом (питома вага у відсотках):

- Перше місце посідають **витрати на освіту – 70%** у структурі видатків. Це утримання

3 закладів загальної середньої освіти

3 закладів дошкільної освіти

1 заклад позашкільної освіти (Високопільська мистецька школа ім. В.П. Михніцького)

1 іншого закладу (централізована бухгалтерія)

- **Керівництво та управління – 16 %**. Це утримання апарату виконавчого комітету та апарату п'яти структурних підрозділів виконавчого апарату: відділу освіти, відділу соціального захисту населення, відділу культури і туризму, центру надання адміністративних послуг, фінансового відділу – головних розпорядників коштів бюджету, через які, згідно з Бюджетним кодексом України, проводиться фінансування всіх галузей.

- **Культура і мистецтво – 5%**. Це видатки на утримання 15 закладів:

6 бібліотек

3 будинків культури

3 клубів

2 центрів дозвілля

централізованої бухгалтерії

· **Соціальний захист - 4 %**. Це видатки на надання пільг населенню на оплату житлово-комунальних послуг, компенсаційні виплати окремим категоріям громадян на пільговий проїзд автотранспортом, утримання територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), надання соціальних гарантій особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, надання матеріальної допомоги громадянам.

· **Житлово-комунальне господарство - 4%**. Це видатки на благоустрій територіальної громади, зокрема:

- забезпечення утримання в належному стані систем вуличного – **26,6 тис. грн** (оренда опор під вуличне освітлення);

- утримання в належному стані об'єктів благоустрою – **165,4 тис. грн**;

- обслуговування системи відеоспостереження на території Тетерівської с/р – **50,0 тис. грн**;

- послуги з утримання шляхової мережі – **100,0 тис. грн**;

- облаштування «Алеї Слави» у старостинських округах та с.Тетерівка в сумі **200,0 тис. грн**;

- утилізація стихійних сміттєзвалищ та поводження з ТПВ – **2 127,1 тис. грн**.

· **Охорона здоров'я - 1%**. Це витрати за місцевими програмами фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств: Центру первинної медико-санітарної допомоги, до складу якої входять 3 амбулаторії та 6 фельдшерсько-акушерських пунктів, фінансування Комплексної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги в Тетерівській сільській територіальній громаді на 2021-2025 роки, Програми профілактики та лікування стоматологічних захворювань на 2020-2024 роки та пільгові рецепти.

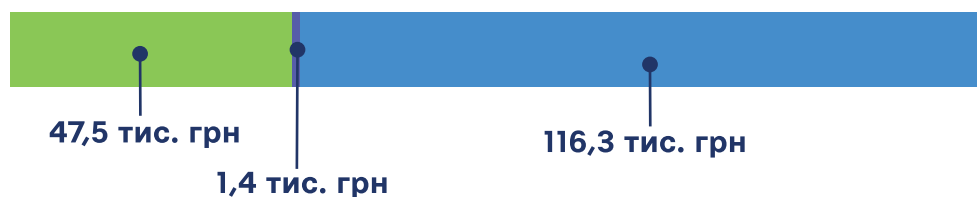
· **Економічна діяльність - 0,5%**. Це видатки на реконструкцію Високопільського ліцею з добудовою захисних споруд подвійного призначення за адресою: вул. Воронкіна, 13, с. Висока Піч, Житомирський район, Житомирська область - **348,5 тис. грн**.

· **Міжбюджетні трансферти - 0,2%**. Це видатки з місцевого бюджету іншим бюджетам у сумі **165,2 тис. грн**, а саме:

● на підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до регіонального замовлення;

● на виготовлення посвідчень дитини з багатодітної сім'ї;

● на забезпечення лікарськими засобами (психотропні препарати) пацієнтів психіатричного профілю Тетерівської ТГ для КНП ЖБОЛ.

· **Інші видатки - 0,1 %**. Це нерозподілені видатки в резервному фондї, кошти на заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха, заходи з організації рятування на водах тощо.

2024 рік став роком незабезпеченості через втрату дохідної частини бюджету. Незабезпеченість по загальному фонду складає 27% від власних надходжень.

Видатки бюджету за галузями

Освіта

53 574,5
тис. грн

Управління
громадою

12 136,9
тис. грн

Культура
і мистецтво

3 787,6
тис. грн

Соціальний
захист
та соціальне
забезпечення

2 874,2
тис. грн

Житлово-
комунальне
господарство

2 669,1
тис. грн

Інші
видатки

246,6
тис. грн

Охорона
здоров'я

1 055,9
тис. грн

Економічна
діяльність

348,5
тис. грн

Всього
76 693, 3
тис. грн

Найбільші видатки з бюджету

Освіта	53 574,5 тис. грн	Культура і мистецтво	3 787,6 тис. грн	Соціальний захист та соціальне забезпечення	2 874,2 тис. грн	Управління громадою	12 136,9 тис. грн	ЖКГ	2 669,1 тис. грн
Оплата праці з нарахуваннями	46 314,1 тис. грн	Оплата праці з нарахуваннями	3 460,1 тис. грн	Оплата праці з нарахуваннями	1 892,1 тис. грн	Оплата праці з нарахуваннями	10 654,8 тис. грн	субсидії та поточні трансферти підприємствам	2 127,1 тис. грн
Оплата енергоносіїв	3 157,0 тис. грн	Оплата енергоносіїв	278,8 тис. грн	Оплата енергоносіїв	3,8 тис. грн	Оплата енергоносіїв	630,9 тис. грн	Інші видатки	542 тис. грн
Продукти харчування	1 816,5 тис. грн	Інші видатки	48,7 тис. грн	Інші виплати населенню	939,4 тис. грн	Інші видатки	851,2 тис. грн		
Інші видатки	2 286,9 тис. грн			Інші видатки	38,9 тис. грн				

Видатки у сфері освіти

ЗДО Берізка с.Тетерівка

Кількість учнів	77
Усього видатків на заклад	3 992,6 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	51,852 тис. грн

ЗДО Сонечко с.Дениші

Кількість учнів	64
Усього видатків на заклад	3 743,9 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	58,498 тис. грн

ЗДО Сонечко с.Висока Піч

Кількість учнів	49
Усього видатків на заклад	2 294,8 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	46,833 тис. грн

Загальна кількість учнів: 190 Всього видатків на заклади: 10 031,3 тис. грн Видатки на одного учня: 52,796 тис. грн

Тетерівський ліцей

Кількість учнів	413
Усього видатків на заклад	15 319,4 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	37,093 тис. грн

Денишівський ліцей

Кількість учнів	285
Усього видатків на заклад	13 561,4 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	47,584 тис. грн

Високопільський ліцей

Кількість учнів	234
Усього видатків на заклад	9 996,0 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	42,718 тис. грн

Загальна кількість учнів: 932 Всього видатків на заклади: 38 876,8 тис. грн Видатки на одного учня: 41,713 тис. грн

Високопільська школа мистецтв

Кількість учнів	88
Усього видатків на заклад	3 142,1 тис. грн
Видатки на одного учня (дитину)	35,706 тис. грн

Загальна кількість учнів: 1210
Всього видатків на заклади: 52 050,2 тис. грн
Видатки на одного учня: 43,017 тис. грн

Видатки на розвиток громади

Бюджет розвитку громади

Бюджет розвитку у 2024 році націлений на реалізацію проекту з реконструкції Високопільського ліцею з добудовою захисних споруд подвійного призначення за адресою: вул. Воронкіна, 13, с. Висока Піч, Житомирський район, Житомирська область, за рахунок залишку коштів спеціального фонду державного бюджету, що утворилися станом на 1 січня 2023 року, джерелом формування яких були кредити (позики) від Європейського інвестиційного банку, а також співфінансування із сільського бюджету.

У 2023 році видатки на бюджет розвитку склали **9709,1 тис. грн**, а саме:

З них: було придбано ноутбуки, електрогенераторну установку, газонокосарку, холодильники, дитячий майданчик, шкільні автобуси, книги, приладдя НУШ для ЗЗСО. Придбано ноутбук, електрокардіограф у Центр ПМСД, придбано дитячий майданчик в с. Висока Піч, насос свердловинний.

Здійснено капітальний ремонт даху будівлі Тетерівського ЗДО (ясла-садок "Берізка", капітальний ремонт укриття Тетерівського ліцею, виготовлено ПКД по об'єкту "КР частини вул. Соснова в с. Тетерівка Житомирського району Житомирської області", виготовлено ПКД по об'єкту "Реконструкція Високопільського ліцею з добудовою захисних споруд подвійного призначення за адресою: вул. Воронкіна, 13, с. Висока Піч, Житомирський район, Житомирська область», придбано частину адмінприміщення ЦНАП с. Корчак.

На 2024 рік кошти бюджету розвитку значно менші в порівнянні з 2023 роком, оскільки бюджет громади втратив власний фінансовий ресурс на **34,554 тис. грн** та існує незабезпеченість по заробітній платі бюджетних установ і оплаті послуг за енергоносії.

Кошти на бюджет розвитку сплановані на ПКД по об'єкту "Реконструкція Високопільського ліцею з добудовою захисних споруд подвійного призначення за адресою: вул. Воронкіна, 13, с. Висока Піч, Житомирський район, Житомирська область» в сумі **348,5 тис. грн**, що буде реалізовуватися за рахунок залишку коштів спеціального фонду державного бюджету, що надійшли у 2022 році від Європейського інвестиційного банку, на нові бюджетні програми.

Інструменти бюджетної участі (партисипації)

Згідно з наказом Мінфіну №94 від 03.03.2020 Про затвердження "Методичних Рекомендацій щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні" існують такі механізми партисипації (участі, залученості):

✓ **Консультації з громадськістю** – це процес, який дозволяє громадянам впливати на рішення, які їх стосуються. Його основними цілями є підвищення ефективності, прозорості й громадського залучення до масштабних проєктів громади або законів та політик.

Безпосередні форми

Публічне громадське обговорення
Електронні консультації з громадськістю

Опосередкована форма

Вивчення громадської думки

Публічне громадське обговорення:

- 1. конференції та форуми;
- 2. громадські слухання;
- 3. засідання за круглим столом;
- 4. збори;
- 5. зустрічі (наради) з громадськістю;
- 6. інтернет-конференції, відеоконференції.

У рамках публічного громадського обговорення можуть проводитися засідання громадських рад, інших допоміжних органів, утворених при органах виконавчої влади. Консультації з громадськістю мають на меті отримання зворотного зв'язку.

Тому пресконференції, брифінги, тренінги, семінари не є консультаціями з громадськістю.

✓ **Діяльність громадських рад при ОМС** – це консультативно-дорадчий орган, утворений для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики, розвитку громади. До речі, консультативно-дорадчі органи можуть бути й інші, наприклад, Молодіжна рада.

✓ **Залучення ЗМІ**

✓ **Підготовка інформації у формі БдГ (бюджет для громадян)**

✓ **Використання засобів інтерактивного спілкування** – це створення можливостей застосування на офіційному сайті ОМС служб інтерактивного спілкування, які надають можливість групі користувачів обмінюватися текстовими, звуковими або відеоповідомленнями через інтернет у реальному часі. Наприклад, кабінет посадовця, форма подачі звернення до ОМС, подача петиції, можливість проведення опитування, консультації в дистанційному режимі.

Запровадження громадського бюджету (Бюджет участі, також Громадський бюджет, Партисипативний бюджет чи Партиципаторний бюджет) – це демократичний процес дискусії та прийняття рішень, у якому кожен мешканець населеного пункту має змогу впливати на що витратити обумовлену частину муніципального бюджету.

Контактна інформація

Контактний телефон: (098) 249-96-90

Начальник фінансового відділу **Віра Книш**

Головний спеціаліст фінансового відділу **Людмила Бродіна**

Електронна адреса: buh_teterivska_otg@ukr.net

Сільському голові
Тетерівської сільської ради
Ільницькій В.Ф.

_____ (П.І.Б. та рік народження)

_____ (адреса проживання)

_____ (соціальний стан: студент, робітник, пенсіонер тощо)

_____ (телефон та email)

Пропозиція до проекту бюджету Тетерівської сільської
територіальної громади на 2025 рік

« » _____ 202 року

_____ (підпис автора)

* Подати пропозицію можна в паперовій або електронній формі до **30 вересня 2024 року** за адресами: Тетерівська сільська рада, 12420, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Тетерівка, вул. Шевченка 25; Корчацький старостинський округ, 12421, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Корчак, вул. Чуднівська, буд. 27-д; Денишівський старостинський округ, 12422, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Дениші, вул. Михайлівська, буд. 51; Буківський старостинський округ, 12423, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Буки, вул. Гагаріна, буд. 2; Високопичський старостинський округ, 12424, Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Висока Піч, вул. Чуднівська, буд. 1; E-mail: buh_teterivska_otg@ukr.net У темі повідомлення вказати «ПІБ, Пропозиція до проекту бюджету 2025»

Пропозиція повинна містити обґрунтування та хоча б мінімальні розрахунки. При необхідності можуть бути додатки. Пропозиція повинна відображати потребу громадського характеру та не може бути задля особистої вигоди.

Пропозиції не розглядаються, якщо:
відсутні чіткі обґрунтування пропозиції;
відсутні заходи для вирішення проблемних питань.

Пропозиція може мати таку структуру:

Вважаю, що в нашій громаді існує проблема.....
Ця проблема зачіпає інтереси
Вирішити цю проблему можна шляхом
Прошу Вас розглянути можливість включення до проекту бюджету Тетерівської ТГ 2025 витрат на суму

Це видання підготовлено Громадським Партнерством «За прозорі місцеві бюджети» в рамках проекту «Бюджетна партисипація від А до Я» та стало можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Зміст цього видання не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

Тираж:
500 прим.